

HET MYSTERIE ROND

FRANCIS BACON

het mysterie rond
Francis Bacon

*Was hij Shakespeare?
Beïnvloedde hij de denkwereld
van de klassieke rozenkruisers?*

Opdracht

*Dit boek draag ik in dankbaarheid op
aan mijn vrouw Rineke (†) voor haar grote liefde,
aan het Lectorium Rosicrucianum voor de niet-aflatende
oproep tot totale levensvernieuwing en
aan Peter Dawkins voor zijn geweldige
Bacon-Shakespeare-inspiratie.*

colofon

Grafisch ontwerp Rozekruis Pers, Henk Flipsen

Druk Rozekruis Pers, Haarlem

Bindwerk Abbringh, Groningen

Letter Adobe Stempel Garamond / Frutiger

Papier 90 grams Biotop

ISBN 978 90 77944 14 1

© Rozekruis Pers – Haarlem, 2018

Rozekruis Pers

Baknessergracht 5

2011 JS Haarlem

(023) 532 38 52

info@rozekruispers.com

www.rozekruispers.com

Voorwoord

HET IS WEINIG BEKEND welke belangrijke rol Francis Bacon, 1e Burggraaf van St Albans, die leefde van 1561-1626 in Engeland, heeft gespeeld en mogelijk nog zal spelen in de vernieuwingen op velerlei gebied in de Europese samenleving. Hij staat vooral bekend als filosoof, schrijver van essays en staatsman. Ook wordt hij beschouwd als de kampioen van de empirische onderzoeksmethode en het materialisme, waarbij hij vaak uit onbegrip, jaloezie en onwetendheid in een kwaad daglicht is gesteld.

Uit mijn jarenlange onderzoek blijkt dat zijn werkzaamheden een veel breder vlak bestrijken dan tot nu toe aangenomen werd. We vermoeden een groots plan als grondslag voor het vele werk dat hij heeft verricht en gepubliceerd.

Het leven en werk van Francis Bacon zijn gehuld in mysterie. Mede daarom is naar mijn mening veel van wat hierover geschreven is niet geheel juist en zeker onvolledig, waarbij ook te weinig recht is gedaan aan de veelheid van aspecten en de spirituele boodschap van zijn werk. Daarom nodigen we de lezer uit om mee op ontdekkingsreis te gaan om te trachten het mysterie rond Francis Bacon zo veel mogelijk te ontsluiten.

Graag zou ik hierbij de waardevolle bevindingen van naar mijn idee zeer belangrijke onderzoekers van leven en werk van Francis Bacon verbinden met mijn eigen, in de loop der jaren verkregen inzichten. Bij het schrijven van dit boek ga ik uit van een aantal feiten over leven en werk van Bacon, die in eerder onderzoek over het hoofd zijn gezien. De vernieuwde levensgeschiedenis maakt zijn veelomvattende werk hopelijk inzichtelijker en kan daarom goed dienen als uitgangspunt van onze ontdekkingsstocht die verrassende inzichten kan opleveren.

Inhoud

7	Voorwoord
13	1. Inleiding
	Paracelsus (1493/94-1541)
15	De aankondiging van de komst van Francis Bacon? De supernova's
19	2. Francis Bacon en koningin Elizabeth I
21	Elizabeth en Robert Dudley
23	De geboorte van Francis Bacon
25	De tweede zoon van Elizabeth Naar Trinity College Het visioen
27	Robert Cecil, een tegenstander
29	De onthulling van het geheim
30	Verbannen naar Frankrijk
31	Aan het Franse hof Marguerite de Valois, de grote liefde (1553-1615)
32	Een onheilsbericht
33	Contact met La Pléiade
34	Terug in Engeland Weer naar Frankrijk
36	Teruggeroepen naar Engeland
37	De Good Pens
38	Anthony Bacon (1558 -1601)
40	Dr. John Dee (1527-1608)
45	Levensverhaal in geheimschrift
47	De 'entertainments' voor koningin Elizabeth
49	Dreigingen voor het koninkrijk
51	Robert Essex, de tweede zoon
56	De tragische dood van Robert Essex
60	De Virgin Queen – De maagdelijke koningin
61	3. Francis Bacon en koning James I (Jacobus I)
62	Huwelijk met Alice Barnham
63	Koning James' strijd met het parlement

- 66 Nieuwe favoriet van koning James
- 67 Het huwelijk van James' dochter Elizabeth
- 68 Weer een nieuwe favoriet
- 69 Canonbury, woonplaats van Francis Bacon
- 70 Edward Coke als tegenstander
- 72 Voorbereidingen voor de val van Francis Bacon
- 75 Na de val

- 77 **4. Francis Bacon en meester R**
- 78 Een woord van de meester:
- 79 De hiërarchie
- 80 De zeven stralen
- 81 De zevende straal
- Meester R
- 82 Incarnaties van meester R
- 83 De Berijder van het Witte Paard
- 84 Het getal 33

- 85 **5. Francis Bacon en zijn werkwijze**
- 86 Het gebruik van pseudoniemen
- 87 De University Wits
- 89 De godin Pallas Athena
- 90 De god Apollo
- 91 De toepassing van geheimschriften
- Bacons 'handtekeningen'
- 93 De betekenis van de letters TT
- 95 Het toevoegen van letters
- Het gebruik van titelvignetten
- De betekenis van de letters AA
- 97 Emblemen
- 99 Het ontcijferen van het geheimschrift in de werken
- Elizabeth Wells Gallup, een ontcijferaar
- 103 Dr. Owen, een andere ontcijferaar
- 104 Het waarom van Bacons geheimschrift
- 106 Geheimschrift in het werk van William Rawley
- 107 De verborgen manuscripten
- 109 Cryptische afbeeldingen op kopergravures

- 110 **6. De renaissance in Europa**
 De Italiaanse renaissance
- 111 De Franse renaissance
- 112 De Engelse renaissance
- 115 De derde Plato
- 117 **7. Het Grote Vernieuwingsplan:
 The Great Instauration**
- 118 De Broederschap van het Rozenkruis
- 119 Het Grote Vernieuwingsplan
- 120 De wijsheidstradities als grondslag
- 121 Soorten kennis
- 122 De natuur
- 124 De Piramide van de Filosofie
- 128 **The Advancement of Learning –
 de vooruitgang van de wetenschap**
- 130 The Advancement of Learning, boek 1
- 132 Beperkingen van de menselijke kennis
- 133 Dwalingen bij de geleerden zelf
- 135 Menselijke en goddelijke kennis
- 137 Roger Bacon (1210/1214-1294)
- 139 **Novum Organum – De Nieuwe Methode. Aforismen
 over de interpretatie van de natuur en het rijk van de mens**
- 141 Het syllogisme
- 142 Inductie
 De menselijke rede en de drogbeelden
- 143 De dwalingen in de filosofie
- 145 Hoop
 Sylva Sylvarum
- 146 **8. Francis Bacon en William Shakespeare**
 De betekenis van de naam ‘William Shakespeare’
- 149 De rol van de Good Pens
- 151 De wijsheidstradities als basis van de toneelstukken
- 152 Proclus, een neoplatonist
- 156 De Boom des Levens uit de Kabbalah
 Het hermetisme
- 159 Het Wiel van Fortuna

- 161 Het oorspronkelijke christendom
- 162 De essays als basis van de toneelstukken
- 165 Uitspraken uit Bacons werk in de toneelstukken
- 166 De First Folio (1623)
- 168 Het mysterieuze Shakespeare-gedicht en portret in de First Folio
- 169 Geheimschrift in de Shakespeare-toneelstukken
- 170 **De Shakespeare-toneelstukken**
- 171 De komedie De Storm (The Tempest) (1610-'11)
- 172 De thema's
- 173 De betekenis van namen
Het verhaal
- 179 De donkere komedie De Koopman van Venetië
(The Merchant of Venice, 1596-'98)
- 184 De betekenis van namen
- 189 Genade en rechtvaardigheid
- 196 De tragedie Hamlet (1599-1601)
- 201 De geheimhouding
- 202 Don Quixote (Don Quichot)
- 205 Don Quixote en Hamlet
- 207 **De Shakespeare-sonnetten**
Sonnetvormen
- 209 De herstelde volgorde van de sonnetten
- 211 Een persoonlijk dagboek
Indeling in betekenisvolle canto's
- 213 Het inleidende sonnet
- 214 Canto: Sonnetten aan koningin Elizabeth
- 217 Canto: Sonnetten aan Marguerite
- 226 Canto: Sonnetten aan Alice Barnham
- 229 Canto: Sonnetten over de Shakespeare Folio
- 231 Canto: Sonnetten aan koning James
- 232 Canto: Sonnetten ten afscheid aan de broeders van het rozenkruis
en de vrijmetselarij
- 235 **9. Francis Bacon en Christiaan Rozenkruis**
De rozenkruisersmanifesten
- 237 De apologeten
Robert Fludd (1574 -1637)
- 238 Michael Maier (1568 -1622)

240	De Tübinger Kring Tobias Hess (1568 -1614)
241	Johann Valentin Andreae (1586-1654)
241	Christoph Besold (1577-1638)
242	Johann Valentin Andreae de auteur van de manifesten?
246	De Fama Fraternitatis (1614)
248	Voorwoord bij de Fama Fraternitatis
252	Het ontstaan van de rozenkruisersbroederschap
255	De inhoud van en commentaar bij de Fama Fraternitatis
268	De Confessio Fraternitatis (1615) Bijlage bij de Confessio Fraternitatis
269	Inhoud van en commentaar bij de Confessio Fraternitatis
277	De Alchemische Bruiloft van Christiaan Rozenkruis (1616) Wie was Christiaan Rozenkruis?
278	De inhoud van De Alchemische Bruiloft
281	10. New Atlantis De ontdekking en kolonisatie van Amerika
284	De bedoeling van New Atlantis 'Reis naar het land van de rozenkruisers'
285	Aankomst op New Atlantis
289	Het nieuwe denken
292	11. De 'dood' van Francis Bacon
298	Slotwoord
301	Geraadpleegde literatuur
305	Index

1 Inleiding

IN DE ZESTIENDE EEUW brak er bij de mensheid een diep geloof door dat een Gouden Tijdperk op het punt stond te beginnen. De renaissance in Europa naderde haar hoogtepunt; grote hervormende bewegingen in godsdienst en cultuur begonnen een opmars in de Europese maatschappij. Men hoopte en verwachtte dat de wereld een gouden periode zou ingaan. In zijn *Prognosticum Theologicum* (1588) voorspelde Adam Nachenmoser dat tot 1600 de Antichrist zou regeren, maar in 1600 zou het nieuwe tijdperk geboren worden. Hij verkondigde het wijdverbreide idee dat de Antichrist bestreden zou worden door de Derde Elias. Johannes de Doper werd beschouwd als de Tweede Elias. Het derde tijdperk moest ook een Elias hebben en zijn identiteit was onderwerp van veel speculatie. Bij de onthulling van zijn identiteit zou Paracelsus een belangrijke rol spelen.

Paracelsus (1493/94-1541)

De beroemde arts en theoloog Paracelsus heette eigenlijk Philippus Aureolus Theophrastus von Hohenheim. Hij werd geboren in het Zwitserse Einsiedeln, waar zijn vader arts en zijn moeder intendant van een ziekenhuis was. Na de dood van zijn moeder vertrok hij in 1502 met zijn vader naar Villach in Karinthië, waar hij naar de school ging waar zijn vader scheikundeles gaf. Daar werden jongeren opgeleid als toezichhouders en analisten voor de mijnbouw in goud, tin, zilver, kwik, ijzer en koper. De kennis van metalen en de verhalen van de mijnwerkers leidden waarschijnlijk naar zijn belangstelling voor alchemie. Zijn vader leerde hem de beginselen van de astrologie en de geneeskunde.

In 1507, hij is dan 14 jaar, begon zijn 'grote wandeling', waarbij hij, naar eigen zeggen, vijf jaar de universiteiten van Bazel, Tübingen

Paracelsus

gen, Wenen, Wittenberg, Leipzig en Keulen bezocht. Het was in die tijd dat hij zijn naam van Theophrastus in Paracelsus veranderde. In 1516 deed hij met hulp van een rijke arts onderzoek naar mineralogie, chirurgie en chemie. Daarna reisde hij door heel Europa. Daarbij deed hij ervaring op met vele ziekten en geneeswijzen en was hij ook militair-geneesheer in verschillende oorlogen. De universitaire geneeswijzen achtte hij daarbij van weinig nut. Hij zocht naar de ware geneeskunst.

Terug in Bazel werd hem gevraagd de boekdrukker Johannes Froben,

een vriend van Erasmus, te behandelen, omdat zijn artsen de aandoeining aan zijn enkel niet konden genezen en een amputatie dreigde. Paracelsus wist hem te genezen en werd daardoor in 1527 als stadsgeneesheer van Bazel aangesteld. Daarbij hoorde ook een hoogleraar aan de medische faculteit van de universiteit. Het onderwijs stond daar nog geheel in het teken van de zienswijzen van Aristoteles, Galenus en Avicenna. Hun denkbeelden werden door Paracelsus verworpen, wat op grote weerstand van zijn vakgenoten stuitte. Bovendien gaf hij zijn colleges in het Duits in plaats van in het Latijn, de taal van de wetenschap, en verbrandde hij de werken van de oude autoriteiten.

Als stadsgeneesheer kwam hij bij zijn toezicht op de apothekers grote misstanden tegen, die hem in conflict met hen bracht. Uiteindelijk moest hij voor zijn eigen veiligheid Bazel verlaten en begon hij een tweede 'zwerftocht'. Onder zijn tijdgenoten vond Paracelsus ook warme vrienden en aanhangers. De zieken en vermoeiden naar lichaam en geest vereerden hem, omdat hij hen door een onverklaarbare toverkracht genas en hun rust bezorgde.

Behalve zijn kritiek op de medische wetenschap van zijn tijd, hekelde hij ook de onwetendheid van de vele priesters die spraken over dingen die ze zelf niet begrepen. Paracelsus zelf zocht zijn heil in de hermetische filosofieën en het neoplatonisme van bijvoorbeeld Mar-

cilio Ficino en Pico della Mirandola uit de Italiaanse renaissanceperiode. Zijn opvattingen dat ziekte en gezondheid van het lichaam afhankelijk zijn van de harmonie tussen de mens als microkosmos en de kosmos en macrokosmos, zijn hermetische gedachten. Zoals andere renaissancefilosofen verwierp hij het volledig onder invloed staan van de mens van de planeten. De alchemie van Paracelsus betrof niet het maken van goud uit lood, maar het ontslakken van geneesmiddelen om ze zuiverder te maken. Als een ware ingewijde zei hij dat de hogere kennis niet uit hemzelf kwam, maar een geschenk van God was.

De aankondiging van de komst van Francis Bacon?

In zijn boek *Verhandeling over Metalen* schrijft Paracelsus in het achtste hoofdstuk: ‘God zal toestaan dat er een ontdekking van het grootste belang zal worden gedaan, die verborgen zal blijven tot de komst van Elias Artista.’

In het eerste hoofdstuk van dit boek merkt hij op:

‘En het is waar, er is niets verborgen dat niet zal worden ontdekt, waarvoor een geweldige entiteit na mij zal komen die nog niet leeft en die vele dingen zal onthullen.’

Verder zegt hij hierover dat deze grote entiteit alle kunsten en wetenschappen zou vernieuwen. Later zullen we zien dat Francis Bacon hiermee bezig is geweest.

De supernova's

Paracelsus bracht de komst van deze Elias Artista in verband met het verschijnen van een nieuwe ster, een supernova, die het teken en de aankondiging zou zijn van de naderende gebeurtenissen. Een supernova is een nieuwe ster die dramatisch explodeert, waarbij alle energie van de ster vrijkomt.

De eerste supernova na de dood van Paracelsus verscheen in 1572, in het sterrenbeeld Cassiopeia. Deze supernova gaf twee jaar zoveel licht dat zij ook overdag te zien was. Er kwam in een seconde evenveel energie vrij als bij de zon in zestig jaar. Ze werd gezien als het opnieuw verschijnen van de ster van Bethlehem, die nu het herstel van het Gouden Tijdperk inluidde. Cassiopeia, in de Griekse mythologie de moeder van Andromeda, kreeg later een christelijke vertaling: ‘de hemelse maagdelijke koningin’. Daarmee werd verwezen naar de moeder van het Christuskind, de openbaring van het Chris-

tuslicht. Dit zelfde kan worden gezegd van de Egyptische Isis, de maagdelijke moeder van Horus, en Maria, de maagdelijke moeder van Jezus. Jezus en zijn moeder Maria onthulden de eeuwenoude wijsheidsleringen zeer duidelijk. Ze beeldden deze wijsheden uit in hun eigen leven. Wij zullen zien of er overeenkomsten zijn met het leven van Francis Bacon en zijn ware moeder, koningin Elizabeth I van Engeland. De supernova van 1572 verscheen in het jaar dat Francis en Anthony Bacon hun studie in Gorhambury, aan de Platonische Academie van hun vader Nicholas Bacon, voltooiden. In april 1573 gingen ze studeren aan het Trinity College, verbonden aan de Universiteit van Cambridge. Het hele eerste jaar van hun studie daar scheen de supernova met overweldigende kracht en helderheid. In datzelfde jaar had Francis ook het visioen dat bepalend zou worden voor zijn leven en werken.

Paracelsus had beweerd dat Elias Artista 58 jaar na zijn dood zou komen. Aangezien Paracelsus overleed in het jaar 1541, volgens sommigen in het jaar 1544, komen we uit in het jaar 1599. Het is de tijd van het verschijnen van enige opvallende nieuwe sterren in het sterrenbeeld Cygnus, de Zwaan, en in 1604 verscheen er een supernova in het sterrenbeeld Serpentarius, de Slang. In het eerste rozenkruisersmanifest, de *Fama Fraternitatus*, wordt het jaar 1604 genoemd als het jaar waarin het graf van Christiaan Rozenkruis geopend werd. Dit wordt algemeen gezien als een aanduiding dat de rozenkruisersbroederschap in de openbaarheid zou treden.

De mogelijkheid dat Elias Artista Francis Bacon zou kunnen zijn, is opgeworpen door velen die vermoedden dat hij de ware broeder Christiaan Rozenkruis, de ‘vader’ was van de rozenkruisersbroederschap, die haar bestaan openbaar maakte aan het begin van de zeventiende eeuw. Zo verbindt bijvoorbeeld Robert Burton in zijn *Anatomy of Melancholy* (1621) Elias Artista met broeder Christiaan Rozenkruis en Francis Bacon, de vernieuwer van alle kunsten en wetenschappen, als één persoon. De Kabbalistische Orde van het Rozenkruis grijpt hierop in 1891 terug: ‘Elias Artista! Geniaal leider van het Rozenkruis, symbolische personificatie van de orde, ambassadeur van de heilige Paracleet! Paracelsus heeft uw komst voorspeld, o collectieve adem van edelmoedige zuiveringen, geest van vrijheid, van wetenschap en liefde die de wereld moet regenereren.’ Dr. Wilkins, de eerste secretaris van de Royal Society in Engeland, waarvan Francis Bacon medeoprichter was, noemt in zijn werk *Ma-*

thematical Magick (1648) broeder Christiaan Rozenkruis bij de voornaam Francis: ‘Zo’n lamp is ook te zien in het gewelf van Francis Rozenkruis, zoals uitgebreid naar voren wordt gebracht in de geloofsbelijdenis van die broederschap.’

Kroningsportret Elizabeth I

2 Francis Bacon en koningin Elizabeth I

UIT DE VELE PUBLICATIES en bestaande documenten, ook van de hand van Francis Bacon zelf over deze periode, rijst het volgende beeld op. Toen de jonge prinses Elizabeth op 26-jarige leeftijd in 1558 als koningin Elizabeth I op de Engelse troon kwam, had ze al een veelbewogen leven achter de rug. Ze was de dochter van koning Hendrik VIII en Anna Boleyn, zijn tweede vrouw en Elizabeth was twee jaar oud, toen haar moeder wegens hoogverraad werd veroordeeld en onthoofd. Haar stiefbroer Edward uit het huwelijk van Hendrik VIII en Jane Seymour was nog maar negen jaar toen hij na de dood van Hendrik koning werd. Zijn oom Edward Seymour, hertog van Somerset, werd benoemd tot beschermheer om de jonge koning te begeleiden. Diens jongere broer Thomas Seymour, belust op macht, ambieerde deze functie echter voor zichzelf. Hij gebruikte zijn fysieke charmes om dit doel te bereiken.

Als eerste probeerde hij prinses Mary Tudor te huwen, de dochter uit het huwelijk van Hendrik VIII en Catharina van Aragon. Toen dit niet lukte, trachtte hij prinses Elizabeth voor zich te winnen. Nadat ook dit hem werd geweigerd, stemde ten slotte de weduwe van Hendrik VIII, Catherine Parr, toe en zij trouwden in het geheim.

Na de executie van haar moeder Anna Boleyn maakte Elizabeth de dood mee van de derde echtgenote van Hendrik VIII, Jane Seymour, alsook de onthoofding van Catherine Howard, diens vierde vrouw. Toen deze laatste werd geëxecuteerd, zei de achtjarige Elizabeth tegen haar jeugdvriend Robert Dudley dat ze nooit zou trouwen. Ze werd ook nog, tot haar grote verdriet, gescheiden van haar stiefbroer Edward.

Toen Elizabeth bij Catherine Parr en Thomas Seymour kwam wonen, zag de laatste zijn kans schoon. Hij legde het aan met Elizabeth en deed haar een clandestien huwelijksaanzoek, dat ze accepteer-

Robert Dudley, ongeveer 30 jaar

de. Toen Seymour echter een poging deed om de jonge koning Edward te kidnappen, werd hij gearresteerd en ter dood veroordeeld wegens hoogverraad. Daarbij kwam de beschuldiging dat hij Elizabeth een onwettig huwelijksaanzoek had gedaan. Elizabeth vreesde voor haar leven als bekend werd dat ze zijn aanzoek had geaccepteerd en ze in verwachting van een kind van hem was. Aan het hof van Windsor beviel Elizabeth van een doodgeboren baby. Haar hofdame en vertrouweling Anne Cooke liet het kind onmiddellijk verdwijnen, maar het lichaam-

pje werd ontdekt en koning Edward, Elizabeths stiefbroer, verdacht haar ervan de moeder en moordenaar van de baby te zijn.

Terwijl Elizabeth in de Tower gevangen zat, riep ze luid uit dat ze niet in verwachting was geweest. De geruchten konden de kop worden ingedrukt en dit redde Elizabeths leven. Ze was nog maar vijftien jaar en alle traumatische ervaringen waren er de oorzaak van dat ze jarenlang een slechte gezondheid en aanvallen van migraine had. Samen met haar jeugdvriend Robert Dudley wierp ze zich vervolgens op de studie. Hun vriendschap groeide uit tot een diepe liefde voor elkaar. Roberts vader, John Dudley, huwelijkte hem echter op zeventienjarige leeftijd aan Amy Robsart uit.

In 1553 overleed de jonge koning Edward. Hij werd opgevolgd door de katholieke prinses Mary, dochter van Hendrik VIII en Catharina van Aragon. Raadgevers dwongen haar min of meer om Elizabeth gevangen te zetten en te berechten, omdat de protestantse Elizabeth een regelrechte bedreiging voor haar vormde. Mary weigerde echter de doodstraf uit te spreken, tenzij er werkelijke bewijzen zouden worden gevonden.

Terwijl Elizabeth in de Tower zat, waren daar ook Robert Dudley en enkele van zijn broers gevangen gezet. De cipier werd overgehaald boodschappen tussen de geliefden over te brengen, en later Elizabeth naar Roberts cel te brengen, waar een priester hen in een soort huwelijk verbond, zodat, mochten ze sterven, ze toch in de echt verbond-

den waren. Ten slotte werd Elizabeth vrijgelaten en naar Woodstock gebracht. In hetzelfde jaar trouwde Koningin Mary met de Spaanse prins Philips II, die als koning van Spanje Mary zeer beïnvloedde. Omdat Mary hem waarschijnlijk geen troonopvolger kon schenken, gaf hij haar de opdracht vriendschappelijke betrekkingen met Elizabeth te blijven onderhouden. Op 17 november 1558 overleed Mary en werd Elizabeth haar opvolgster. Ze was toen nog maar 25 jaar. Een uit tien leden bestaande *Persoonlijke Raad van de Koningin* zou haar echter bijstaan in de zware taak om het verdeelde rijk, waarin katholieken en protestanten elkaar bevochten, te besturen. Twee leden van deze raad waren in het bijzonder invloedrijk: Sir Nicholas Bacon, die benoemd werd tot *Lord Keeper of the Great Seal*, bewaarder van het Grootzegel, en later tot Lord Chancellor, en Sir William Cecil, die tot eerste minister van de koningin werd benoemd, en vervolgens bracht hij het tot baron Burghley en minister van Financiën. Zijn echtgenote Mildred was een zuster van Anne Cooke, de vrouw van Nicholas Bacon.

Na de dood van zijn eerste vrouw trouwde Nicholas Bacon met de meest vooraanstaande hofdame van koningin Elizabeth, Anne Cooke. Ze woonden in York House, direct naast York Place waar Elizabeth woonde als ze in Londen was. Nicholas bezocht na zijn studie in Cambridge vanaf 1523 regelmatig Frankrijk. In Parijs kwam hij in contact met de renaissancegedachten die zich over Europa verspreidden, waaronder de ideeën van de humanist Desiderius Erasmus. Bij zijn terugkomst in Engeland ging hij in het Londense Gray's Inn rechten studeren en kwam hij onder de invloed van het gedachtegoed van Thomas More, die andere grote geleerde en humanist en persoonlijke vriend van Erasmus.

Tijdens zijn studie in Gray's Inn ontmoette Nicholas William Cecil en er ontstond tussen hen een vriendschap die een leven lang zou duren. Nicholas Bacon vatte het plan op om een Academie te stichten ter bevordering van kennis en om toekomstige staatslieden op te leiden. Op zijn landgoed Gorhambury, dat hij in opdracht van koningin Elizabeth liet aanleggen, richtte hij een Platonische Academie op en zijn huis in Londen, York House, werd een centrum van cultuur.

Elizabeth en Robert Dudley

Elizabeth stelde haar geliefde Robert Dudley aan tot haar persoonlijke lijfwacht. Ondanks zijn huwelijk met Amy Robsart verbleef

Francis Bacon 1-2 jaar

hij meestal aan het hof en had hij te allen tijde toegang tot de vertrekken van de koningin. Ze benoemde hem tot Ridder van de Kousenband en tevens tot lid van haar Persoonlijke Raad. Bovendien schonk ze hem verschillende landhuizen en landerijen. Elizabeth zond Robert op een voor haar belangrijk bezoek aan Dr. John Dee, die naam had gemaakt als wiskundige, historicus, astroloog en hermetisch filosoof. Hij bezat een van de grootste bibliotheken in Engeland en leidde een academie voor hermetisch platonisme. Elizabeth en Robert waren beiden geïnteresseerd

in de verborgen geestelijke wetten en kenden Dee goed. Elizabeth had hem de meest geschikte datum voor haar kroning en de horoscoop van haar regeringsperiode laten bepalen.

De intimiteit tussen Elizabeth en Robert Dudley groeide zodanig dat er geruchten ontstonden dat Roberts echtgenote Amy Robsart ziek was en dat de koningin wenste dat ze overlijden zou, zodat ze met Robert kon trouwen. Elizabeth had echter ook haar bedenkingen tegen een eventueel huwelijk met Robert: ze bespeurde in hem namelijk de lust naar macht, die ook zijn vader, John Dudley, gekenmerkt had. Nicholas Bacon en William Cecil waren tegen zulk een huwelijk en ze letten scherp op haar.

Er is een theorie dat toen William Cecil een keer naar Schotland moest om over een verdrag te onderhandelen, Elizabeth en Robert hun kans schoon zagen en het gevolg was dat Elizabeth zwanger raakte. Hierdoor raakte Elizabeth in een hoogst gevaarlijke situatie. Ze was niet getrouwd met Robert, terwijl Robert getrouwd was met Amy Robsart. Kort daarna werd Amy met een gebroken nek gevonden op de vloer in de hal van Cunmor Place, waar ze meestentijds alleen woonde.

Iedereen die suggereerde dat de koningin zwanger was en dat Amy vermoord was, werd in de gevangenis geworpen; de geruchten waren immers schadelijk voor de stabiliteit van het koninkrijk. Een officieel huwelijk tussen Elizabeth en Robert was in deze omstan-

digheden onwenselijk. Daarom zouden ze in het geheim getrouwd zijn in het huis van de bevriende William Herbert, Lord Pembroke. Nicholas Bacon leidde de plechtigheid.

De geboorte van Francis Bacon

De zwangerschap van Elizabeth werd zo veel mogelijk geheimgehouden. Als bekend werd dat er een geheim huwelijk had plaatsgevonden en dat Robert bij de dood van zijn vrouw Amy betrokken was geweest, zou dit begrijpelijkerwijs niet minder dan een ramp hebben betekend.

Op 22 januari 1561 kwam de baby van Elizabeth ter wereld. De koningin, die in hevige stress verkeerde door de pijn bij de bevalling en de angst dat de geboorte bekend zou worden, gaf zonder het kind gezien te hebben opdracht om de baby te laten verdwijnen. Lady Anne Bacon, de vrouw van Sir Nicholas Bacon en hoofd-hofdame van de koningin, kon dit niet aanzien. Ze was zelf ook in verwachting en ze vroeg de koningin of ze de baby in haar gezin mocht opnemen als de tweelingbroer van haar eigen baby, die spoedig geboren zou worden. Elizabeth stemde toe, op voorwaarde dat dit voor altijd geheim zou blijven.

Spoedig daarna beviel Lady Anne. Haar baby werd echter doodgeboren en zo ging de baby van de koningin door voor haar eigen baby, met medeweten van de vader Robert Dudley. Dertien dagen later werd deze baby in de kerk van St. Martin-in-the-Fields, gelegen tegenover het huis van de Bacons, gedoopt als Francis Bacon.

Zo groeide Francis, zoon van koningin Elizabeth, die dus eigenlijk Francis Tudor zou heten, op in het gezin van de Bacons, waar nog zes andere kinderen waren. Met zijn halfbroer Anthony kreeg hij een speciale band die voor beiden van groot belang zou blijken te zijn. Omdat het huis van de Bacons naast het koninklijk paleis lag en zijn ouders een belangrijke positie aan het hof bekleedden, kon Francis gemakkelijk het paleis binnenlopen, onwetend van het feit dat Elizabeth zijn echte moeder was.

In het jaar 1563 begon Sir Nicholas Bacon met het bouwen van een groot landhuis in Gorhambury, vlakbij St. Albans. Daar vestigde hij voor Anthony, Francis en nog enkele anderen een school op platonische grondslag. Behalve dat de jongens daar privéles kregen van hun ouders, kregen ze ook onderricht van andere vooraanstaande leraren. Daarbij kwamen ze al op zeer jonge leeftijd in contact met hovelin-

Francis Bacon met groot achterhoofd

Elizabeth, haar twee zoons en het doodgeboren kind (donker; uiterst rechts)

gen, geleerden, edellieden en staatslieden uit vele landen die verbleven in York House, waar ze woonden. Elizabeth en Robert Dudley logeerden regelmatig in Gorhambury en maakten zo hun zoon van nabij mee. Francis stond bekend als een geniaal kind. Hij beheerste niet alleen Latijn, Frans, Italiaans, Nederlands, Grieks en Hebreeuws, maar was ook zeer geïnteresseerd in de natuur, het karakter en het gedrag van mensen, en psychologische en metafysische zaken. Dr. William Rawley, zijn latere kapelaan, secretaris en vertrouweling, schrijft in zijn *Life of Francis Bacon* over hem: 'Ik ben geneigd te denken dat als er een straal van kennis van God op enig mens zou vallen, het op hem zou zijn, want hoewel hij een groot lezer van boeken was, had hij toch zijn kennis niet uit boeken, maar uit bronnen vanuit zichzelf.' Behalve deze eigenschappen en zijn aangeboren verlangen naar waarheid bezat Francis, en ook Anthony, een groot gevoel voor humor, gekoppeld aan een snelle geest. Daarmee was hij in goed gezelschap bij Sir Nicholas Bacon, die eveneens een rijke humor koppelde aan een diepzinnige geest. De typische humor van Francis en Anthony wordt wel 'melancholische humor' genoemd. In zijn negatieve

aspect leidt dit tot depressie en wanhoop, in het positieve kenmerkt het grote denkers, dichters, filosofen, profeten en religieuze zieners van de mensheid.

De tweede zoon van Elizabeth

Op 10 november 1567 beviel koningin Elizabeth van een tweede zoon. Het ging bij die geboorte net zoals bij die van haar eerste zoon. De hoofd-hofdame was nu Lettice Knollys, een nicht van de koningin; ze was getrouwd met Walter Devereux, Lord Essex. Na de geboorte van het jongetje, dat Robert werd genoemd naar zijn vader Robert Dudley, werd het in het gezin van Walter en Lettice Devereux opgenomen. Robert Devereux werd later graaf van Essex. Zijn leven zou eindigen in een ware tragedie.

In juli 1572 bezocht koningin Elizabeth Gorhambury opnieuw. Het voornaamste doel van dit bezoek was waarschijnlijk dat ze zelf wilde zien hoe haar oudste zoon opgroeide en om met Sir Nicholas te overleggen over zijn toekomst.

Naar Trinity College

Het feit dat Francis en Anthony in april 1573 naar het Trinity College in Cambridge werden gezonden had daar zeker mee te maken. Francis was nog maar 12 jaar en Anthony 14 jaar. Francis noch Anthony had een sterke gezondheid en ze waren niet opgewassen tegen de wisselvalligheid van het leven aan de universiteit, waardoor ze vaak ziek waren. Bovendien waren ze teleurgesteld in wat ze er konden leren; het aantal vakken was gering en het niveau bedenkelijk. Er gingen maar weinig kinderen uit adellijke families naar deze universiteit. De meeste studenten hadden weinig vooropleiding en waren niet gemotiveerd. Met hun geweldige capaciteiten hadden Francis en Anthony in zeer korte tijd alle beschikbare kennis onder de knie.

Het visioen

In zijn in geheimschrift overgeleverde levensverhaal vertelt Francis Bacon over het visioen dat hij had toen hij in Cambridge studeerde: 'En nu is het tijd dat we u vertellen hoe we de manier vonden om geheimschriften te verbergen. Op een avond, terwijl we in de heilige schrift van onze grote God lazen, dwong iets ons om naar de Spreuken te gaan en het gedeelte te lezen over koning Salomo, waarin hij zegt dat 'de glorie van God is om iets te verbergen, maar de glorie van een koning is om het te ontdekken'.

En we dachten hoe vreemd het klonk en we keken met aandacht naar de scherpzinnigheid van de tekst. Terwijl we de wijze woorden en de verheven taal van dit kostbare boek vol liefde lazen, verscheen

Robert Cecil

er een vurige vlam die de hele kamer vulde en onze ogen verduisterde met zijn hemelse glorie. En eruit zwol een hemelse stem aan, die, terwijl ze onze ziel boven haar menselijke begrenzungen uittilde, ons verrukte met haar zoete, hemelse muziek. En een stem sprak aldus: ‘Vrees niet mijn zoon, maar neem uw lot en uw eer op. Wees wie ge weet dat ge zijt, dan zijt ge zo groot als ge vreest te zijn. Ge zijt niet wat ge schijnt. Bij uw geboorte was de hemel vol vurige vormen; de geiten renden van de bergen en de kuddes waren vreemd luidruchtig. Deze tekenen hebben u

als buitengewoon aangemerkt, en de hele loop van uw leven zal aantonen dat ge niet de rol van gewone mensen zult hebben... Bedenk wat ge net gelezen hebt, dat de goddelijke majesteit er genoeg in schept om zijn werken, net als het onschuldige spel van kinderen, te verbergen en te laten ontdekken. Zeker voor u kan het besluit om het voorbeeld van de hoogste God te volgen niet worden afgekeurd. Zet daarom alle populaire applaus terzijde en stel, op de manier van koning Salomo, een geschiedenis van uw tijd samen, en hul deze in raadselachtige schrijfselen en slimme mengselen van het theater, gemengd als de kleuren van het palet van een schilder, en het zal te zijner tijd uitgevonden worden.’

Het was niet vreemd dat Francis en Anthony, nadat de universiteit acht maanden gesloten was geweest wegens een uitbraak van de pest, Trinity College tegen het eind van 1575 gedesillusionneerd verlieten. Hun ervaring daar had hun echter wel de ogen geopend voor het niveau van kennis en onderwijs aan de universiteit. Het was voor hen een krachtige stimulans om daar wat aan te gaan doen. Op de Platonische Academie had Sir Nicholas Bacon hen al geïnspireerd om een vooruitgang in de wetenschap in gang te zetten.

In zijn boek *Letters and Life of Francis Bacon* zegt biograaf James Spedding hierover: ‘Maar bij hem was de gave om in een profetisch visioen te zien wat er kon en moest worden gedaan, verbonden met het praktische talent om middelen te bedenken en met details om

te gaan.’ En verder zegt Spedding: ‘Maar de gedachte die het eerst bij hem opkwam tijdens zijn verblijf in Cambridge voor hij de 15 jaar gepasseerd was, weten we van de best denkbare autoriteit, zijn eigen mededeling aan dr. Rawley. Ik denk dat dit moet worden beschouwd als de belangrijkste gebeurtenis in zijn leven, de gebeurtenis die een grotere invloed had dan enige andere op zijn karakter en toekomstige pad. Vanaf dat moment ontwaakten er in zijn borst een honger die niet bevredigd kon worden en een hartstocht die niet te stuiten was. Vanaf dat moment had hij een roeping die alle energie van zijn geest zou vergen.’

Francis Bacon zou zijn hele leven trouw blijven aan de opdracht hem in het visioen gegeven, ondanks alle tegenstand en belemmeringen die hij in zijn leven ondervond. Hij schreef zijn visioen altijd toe aan een directe goddelijke inspiratie. Hij volgde de opdracht van de ‘hemelse stem’ en stelde een geschiedenis van zijn tijd samen. Hij hulde deze in een veelheid van publicaties, volgens een fantastisch systeem van sleutelwoorden dat hij zelf ontwierp.

Zo zijn er bijvoorbeeld in de Shakespeare-toneelstukken passages, zinnen, die uit zijn ‘historie’ komen en die, zoals we later zullen zien, verspreid zijn over de teksten van de toneelstukken. Ze kunnen ontdekt worden en gereconstrueerd tot hun oorspronkelijke vorm door het zorgvuldig toepassen van de geheimschriftsleutels die Francis zelf geeft. Dit speciale geheimschrift noemt hij zijn *Word Cipher*. Op deze geheimschriften komen we later terug.

Robert Cecil, een tegenstander

Een van zijn tegenstanders kwam Francis al op jonge leeftijd tegen in de persoon van Robert Cecil, de zoon van William Cecil. Francis was intelligent, vol liefde en goede wil, hij zag er goed uit en was geliefd bij iedereen die met hem in contact kwam. Robert Cecil werd gevreesd en gehaat door zijn tijdgenoten. Zijn hart was vervuld van jaloezie op het geluk van anderen en hij was wraakzuchtig, wat misschien te maken had met het feit dat hij een bochel had. Robert legde in het openbaar de gelofte af dat hij zowel Francis als Anthony te gronde zou richten.

Een gebeurtenis die in augustus 1575 in de hal van het koninklijk paleis plaatsvond, zou van enorme invloed zijn op het verdere leven van Francis Bacon. Deze is door Francis Bacon zelf beschreven in het *Bilaterale Geheimschrift*. Het gaat als volgt: Robert Cecil wordt voor-

Anne Bacon

al gevreesd door de jonge hofdames van de koningin. Ze fluisteren over hem en maken gebaren naar hem. Robert wordt kwaad en verzoekt de koningin dringend de hofdames te ontslaan.

De koningin neemt het goedmoedig op en ze roept een van de ondeugendste hofdames bij zich en zegt tegen haar over Robert: 'Deze goede heer schaamt zich niet om te bekennen dat hij oneindig veel plezier heeft in zingen, dansen, muziek, het gezelschap van vrouwen en dergelijke pleziertjes. Daarom zou hij je willen laten dansen. En schone godin, word niet smoorverliefd op hem.'

De jonge hofdame antwoordt de koningin met: 'Houdt het lam van de wolf?' Ze zegt dit en ze heeft van angst, en als hij alleen onsmakelijk was, zou ze tevreden zijn en van hem houden, maar hij is onberispelijk. De koningin is gemuseerd door haar antwoord en zegt tegen haar: 'Hij is een gelukkig man, neem zijn arm en loop met hem weg, geniet van zijn heldere licht en van zijn lichtvoetigheid.' Robert Cecil trekt zich dit alles erg aan en op sluwe wijze zoekt hij genoegdoening. Hij schreeuwt tegen de hofdame: 'Dit alles veroordeelt je tot de dood nu je zo veel doet om de koningin in een kwaad daglicht te stellen!' Elizabeth schiet naar hem toe en vraagt hem wat hij heeft gehoord, en Robert antwoordt: 'Mevrouw, dit zuivere en onschuldige wicht, aangezet door liefde voor u, vertelde me dat u een doortrapte hoer bent en dat u een zoon baarde van de nobele Leicester (Robert Dudley). Ik bid u dat u haar streng straft. Doet u dat niet, dan wordt uw eer bezoedeld door haar lasterlijke lippen.'

De koningin ontsteekt hierdoor in razende woede en dreigt de hofdame haar tong uit te snijden voor wat ze gezegd heeft. Het meisje vlucht weg, achtervolgd door de koningin. Uiteindelijk krijgt deze het huilende meisje te pakken en zij smeekt de vorstin haar niet te doden met het mes dat ze in haar hand heeft.

De onthulling van het geheim

Francis, die met andere leden van het hof hierbij aanwezig is, is verbijsterd en in tranen. Ten slotte rent hij naar de koningin, legt zijn hand op haar arm en zegt: 'Schone koningin, ik kus de hand van uwe hoogheid. Zie wat u heeft gedaan! Stop in godsnaam. Wees niet zo barbaars als een Romein of een Griek. Goede Dame, geduld. Mag ik het meisje wegbrengen?' Met donderende stem brult de koningin hierop tegen hem: 'Hoe zit het, jij koudbloedige slaaf, wil je je moeder in de steek laten en haar (de hofdame) eer najagen? Vervloekt zij het tijdstip van je geboorte! Ik wilde dat de melk die je voedster je gaf, toen je aan haar borst lag, rattengif was geweest. Ik ben je moeder! Wil je nu dit meisje van onder mijn ogen weghalen?' Dan keert ze zich weer tot de verbijsterde Francis: 'Slaaf! Ik ben je moeder. Je zou keizer kunnen worden, maar ik zal niet verraden wiens zoon je bent en ik zal je ook niet, hoewel je eerbiedwaardige eigenschappen hebt, groot maken, uit vrees dat je mijn concurrent wordt en Engeland en mij gaat regeren'.

Robert Cecil staat stil te luisteren als de koningin haar geheim aan haar zoon onthult. Vanaf dat moment doet hij er alles aan om te voorkomen dat Francis en ook zijn broer Robert tot kroonprinsen worden uitgeroepen. Elizabeth verbiedt Francis om nog een woord over de onthulling te zeggen en ze zendt hem weg. Helemaal ontdaan rent hij naar York House, naar Lady Anne Bacon, van wie hij dacht dat ze zijn moeder was. Buiten adem komt hij daar aan en vertelt haar alles wat er in het koninklijk paleis gebeurd is. Hij smeekt haar hem de waarheid te vertellen. In tranen vertelt ze hem het hele verhaal van zijn geboorte en zijn koninklijke afkomst.

Als Francis de volgende dag zit na te denken over zijn geboorte en wat dit zou kunnen betekenen voor hem, komt Robert Cecil met de boodschap dat hij bij de koningin moet komen. Robert maakt Francis zo woedend door allerlei insinuaties, dat deze zich op hem werpt en hem slaat. Robert vervloekt Francis en zweert dat hij zijn vijand is en dat hij alles zal doen om zijn ondergang te bewerkstelligen. Lady Anne Bacon hoort het lawaai en komt kijken, maar Robert is al verdwenen.

Wanneer Francis verslag doet van de gebeurtenissen, is ze bezorgd over de mogelijke gevolgen. Door het lange gesprek met Anne Bacon heeft Francis vergeten naar de koningin te gaan. Dan wordt hij opgehaald door de page van de koningin. Ondertussen heeft Robert

Francis Bacon op 18-jarige leeftijd, geschilderd in Parijs door Nicholas Hilliar

zijn giftige insinuaties bij de koningin uitgesproken. Van kind af aan heeft Elizabeth hem gebruikt als haar privéspion, een positie waar hij van genoot en die hij misbruikte om zijn eigen doelen te bereiken. Elizabeth heeft intussen met Robert Dudley, Francis' werkelijke vader, kunnen overleggen over wat er gebeurd is en wat er verder te gebeuren staat. Leicester is niet minder van streek dan de koningin door de ongelukkige onthulling. Hij had ook plannen die nu in gevaar komen: zijn officiële huwelijk met

Elizabeth en de wens om Francis of Robert als troonopvolger benoemd te krijgen.

Verbannen naar Frankrijk

Het resultaat van het overleg is dat ze besluiten Francis zo snel mogelijk te verbannen naar Frankrijk. Francis probeert zich nog zich te verdedigen en uitstel te krijgen, maar reeds de volgende dag vertrekt hij naar het Franse hof, met zijn voormalige Franse leraar Sir Amyas Paulet als speciale ambassadeur. Francis krijgt ook een geheime opdracht mee. Dit brengt met zich mee dat hij een bevoorrechte positie aan het Franse hof krijgt. Hij is dan veertien jaar oud.

Het is allemaal zo snel gegaan, dat Francis heen en weer wordt geslingerd tussen het verdriet om het verbroken worden van allen die hem lief zijn, en de opwinding over wat hem in Frankrijk te wachten staat. De periode die hij in Frankrijk doorbrengt zou een van de mooiste en meest inspirerende periodes in zijn leven worden.